

Dkt. Mark Jennings, Mark, Hotuba ya 25, Theolojia ya Marko

© 2024 Mark Jennings na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dkt. Mark Jennings katika mafundisho yake kuhusu kitabu cha Marko. Huu ni kipindi cha 25, Theolojia ya Marko.

Habari, ni vizuri kurudi nawe tunapomaliza somo hili kupitia Marko.

Tumepitia kitabu kizima, na tumekuwa tukijadili vipengele mbalimbali katika kila pericope. Na katika mjadala huu wote, pia nimekuwa nikichora mistari pamoja. Tumekuwa tukijadili mada na mawazo mbalimbali.

Lakini nataka kutumia muda kidogo hapa mwishoni nikizungumzia baadhi ya hoja kubwa zaidi ikiwa ungependa. Kabla hatujaanza, nataka kuhakikisha kwamba ninawatambua baadhi ya wasomi ambao wamenisaidia na kuchukua jukumu katika kushawishi mawazo yangu. Nimemtaja Mark Strauss mara nyingi, maoni yake kuhusu Injili ya Marko naona yanashawishi zaidi.

Wasomi wengine, Ben Witherington III, James Edwards, Robert Stein, na RT France. Kila mmoja wao amechangia mawazo yangu kuhusu Injili ya Marko kwa njia muhimu. Leo pia nataka kuzungumzia, tunapozungumzia baadhi ya theolojia ya Marko, nataka kutaja chapisho la hivi karibuni la David Garland, A Theology of the Gospel of Marko.

Ninaona ni muhimu sana katika suala hili. Na mjadala wangu wa mwisho hapa hakika unaonyesha baadhi ya mawazo yake. Injili ya Marko, kimsingi, ni kitabu kinachotafuta kujibu swali moja.

Yesu ni nani? Marko anaanza Injili yake kwa tangazo la kutangaza habari njema, akitangaza kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu. Anaanza hadithi yake kwa njia ya ushindi. Injili yake si msiba; si maombolezo, bali, ni tangazo la furaha kwamba yule anayetarajiwa katika Maandiko, tumaini la watu wa Mungu, amekuja.

Injili ya Marko inatuambia kuhusu Yesu. Inamhusu Yesu. Hakika kuna watu wengine katika Injili, lakini hawa wengine wana maana tu kulingana na uhusiano wao na Yesu.

Kwa hivyo, inaonekana inafaa basi, tunapomalizia na kuhitimisha mawazo yetu ya mwisho kuhusu Marko, kuzungumzia kuhusu Ukristo wa Marko. Hatimaye, tumejadili jinsi Marko anavyomwakilisha Yesu kama mwenye nguvu zaidi, mwenye nguvu zaidi aliyeteseka na kufa ili kuwaokoa watu wake. Tumezungumzia jinsi Yesu alivyo Mwana wa Mungu na Mwana wa Adamu huku pia akiwa mtumishi anayeteseka wakati huo huo.

Katika mjadala huu wa Christology, ningependa kwanza kuchukua mbinu ya kitamaduni, ambayo ni kuangalia vyeo mbalimbali vinavyomhusu Yesu. La kwanza, bila shaka, ambalo tunapaswa kuzingatia ni Mwana wa Mungu. Bila shaka, cheo Mwana wa Mungu ni mojawapo, kama si cheo kikuu cha Yesu katika Injili ya Marko.

Cha kufurahisha ni kwamba, kutangazwa kwa Yesu kama Mwana wa Mungu, Mwana wa Mungu aliyekuja ulimwenguni, hutokea katika maoni yake ya utangulizi wa Injili. Tunaona mapema Marko anataka tumwelewe Yesu kama Mwana wa Mungu. Mara mbili, sauti kutoka mbinguni inamtaja Yesu kama Mwana wa Mungu.

Tunaona hilo katika Marko 1:11 wakati wa ubatizo, Marko 9.7. Tunaona nyakati zote mbili: wewe ni Mwanangu ninayempenda, au huyu ni Mwanangu ninayempenda. Akida wakati wa kusulubiwa anatangaza, hakika mtu huyu alikuwa Mwana wa Mungu. Tuna kauli zenye huruma sana.

Pia tuna kauli za uadui. Mashetani mara nyingi humwita Yesu Mwana wa Aliye Juu Zaidi. Kuhani mkuu wakati wa kesi ya Yesu alimuuliza, je, wewe ni Mwana wa Aliyebarikwa? Tunapoangalia lugha ya Mwana wa Mungu katika Injili ya Marko, tunaona midomoni mwa wale ambao wangeithibitisha kwa hakika, lakini pia kwa wale ambao wangeikataa.

Bila shaka, kama tulivyojadili katika somo letu la Marko, kuna jengo kuelekea ungamo la akida. Kuna jengo kuelekea wakati ambapo, msalabani, mtu anaweza kusema kwa kweli, hakika mtu huyu alikuwa Mwana wa Mungu. Marko anasisitiza ungamo la akida.

Mtindo wa fasihi wa Marko umeelekea hili. Nia ya siri ya kimasihia ya kudhoofisha au kunyamazisha tangazo la Yesu kama Mwana wa Mungu inaleta mvutano wa fasihi unaojiandaa kwa wakati ambapo mtu anauliza, ni lini ni sawa kusema Yesu ni Mwana wa Mungu? Ambayo Marko anajibu, iko katika utambuzi wa msalaba. Ungamo la Petro katika Marko 8 halijakamilika kwa sababu halina uelewa wa kifo cha Yesu.

Bila shaka, kama tulivyojadili, tangazo la akida kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu linahusiana moja kwa moja na ubatizo katika Marko. Tunaona kwamba kitenzi cha kugawanya au kurarua kimejumuishwa katika hadithi zote mbili, ubatizo na ungamo la akida. Katika ubatizo, ni kurarua pazia ndiko hutenganisha mbingu na dunia.

Katika ungamo la akida, ni kupasuka kwa pazia ndiko kunakotenganisha hekalu takatifu na nje. Kwa njia nyingi, ubatizo huu na ungamo la akida ni miisho ya huduma ya Yesu duniani katika Injili ya Marko. Cha kufurahisha ni kwamba, katika Marko 10:38-39, Yesu anatambulisha kifo chake na ubatizo, akiimarisha tena hitimisho kwamba vyote viwili vinapaswa kufanyika kwa wakati mmoja, kwamba tangazo la Mungu kwamba Yesu ni Mwanawe wakati wa ubatizo na tangazo la akida kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu vinashikiliwa pamoja.

Yesu mwenyewe, angalau, bila kutaja, anachukua nafasi ya Mwana wa Mungu na kujitambulisha hivyo katika mfano wa kanuni katika Marko 12:1-12. Mfano huo, kama unavyokumbuka, kama tulivyojadili, ulikuwa muhtasari wa historia ya Israeli, ikiwa ungependa, ya viongozi wa kidini wa Israeli na kumkataa kwao Mungu. Jinsi Mungu alivyowatuma watumishi kwa kanuni baada ya watumishi waliotendewa vibaya hadi katika mfano huo, inafikia kilele chake anapowatuma wapendwa wake, na mkulima anatuma wake, mwenye nyumba anatuma wapendwa wake, hakuna marejeleo ya bahati mbaya hapo, naamini, kwa kuwa mpendwa ni istilahi ambayo Mungu ametumia kumzungumzia Mwanawe, anamtuma wapendwa wake ambaye kisha anauawa na kanuni hizo.

Kwa kuzingatia mfano huu, pamoja na utabiri wa Yesu mwenyewe kwamba atauawa na viongozi wa kidini na kisiasa, hii ina maana kwamba katika mfano wa mafundisho, Yesu mwenyewe anaweka, akimaanisha kwamba anapaswa kueleweka kama Mwana wa Mungu mwenyewe. Alama zingine za Mwana wa Mungu ni pamoja na marejeleo ya Yesu katika Marko 13, 32 kwamba Mwana wa Baba hajui wakati wa matukio ya mwisho, matumizi ya Yesu ya Abba katika Marko 14, hata madai yake kwa swali la kuhani mkuu kama yeye ni Mwana wa Aliye Juu Zaidi, wa Aliyebarikiwa, madai ya Yesu kwamba yeye ni, bila shaka yanatufanya tuangalie. Mojawapo ya mambo katika Marko, ingawa, ni Mwana wa Mungu; kuna uhusiano mkubwa kati ya ukweli wa Uana wa Yesu na ukweli kwamba lazima ateseke na kufa.

Kinachohusiana sana na cheo cha Mwana wa Mungu ni cheo cha Masihi au Kristo. Masihi alitajwa mara nyingi katika Agano la Kale kama Mwana wa Mungu, hasa katika Zaburi za Kutawazwa, kwa njia ile ile ambayo Israeli pia hutajwa kama Mwana wa Mungu. Hii inaeleweka, kutokana na wazo la uongozi wa pamoja ambapo Masihi, Mfalme, anawakilisha watu.

Na kwa hivyo, haishangazi kwamba tunaona mwingiliano kati ya Mwana wa Mungu na lugha ya Masihi. Yesu, bila shaka, anatambuliwa kama Masihi katika mstari wa ufunguzi wa Injili ya Marko. Ingawa cha kufurahisha, ingawa jina hilo ni muhimu kwa Marko, inaonekana kwamba Masihi ni jina lenye utata, ikiwa utafanya hivyo, katika Injili.

Mara tano kati ya sita ambazo Masihi anatumiwa, zinatokana na watu ambao ni maadui wa Yesu au hawaelewi utume wake. Yesu mwenyewe, ingawa hakatai jina hili moja kwa moja, halichukui kama jina lake mwenyewe. Masihi tunayemwona anakuja katika nyakati muhimu, kama vile Marko 8, wakati Petro anakiri kwamba Yesu ndiye Masihi.

Tunaona tena wakati kuhani mkuu anapomuuliza Yesu kama yeye ndiye Masihi. Na, bila shaka, tunaona inahusiana na Bartimayo kipofu, ambaye anamtaja Yesu kama Mwana wa Daudi, jambo ambalo lingekuwa uhusiano wa Kimasihi. Katika Marko 12,

Yesu anatoa maoni kuhusu Zaburi 110 :1 kwa kubainisha jinsi yule atakayekuja alivyo mkuu kuliko Daudi, si tu mzao wa Daudi.

Labda hiyo ndiyo njia bora ya kuanza kuelewa matumizi ya Masihi katika Injili ya Marko ikiwa si tu mzao wa Daudi, lakini Yesu ndiye aliye mkuu kuliko Daudi na tofauti na Daudi. Kwa hivyo, maana yake ni kwamba sababu ya jina hilo kuwa na matatizo ni kwa sababu uelewa wa jina hilo umekuwa na matatizo. Yesu anakubaliana na uthibitisho kwamba yeye ndiye Masihi, lakini anashikilia kwa undani uelewa wa maana ya hilo.

Ninaamini kwamba Yesu anakubali cheo cha Masihi, ambacho kinaonekana wazi katika kuingia kwa ushindi. Anapoingia Yerusalemu akiwa amepanda mnyama ambaye hajapandwa, marejeleo ya Zekaria 9, ambayo tuliyazungumzia kwa kirefu, naamini yanaweka wazi kwamba Yesu anachagua kwa makusudi kuingia Yerusalemu kama mfalme. Hata shtaka la Pilato mwenyewe dhidi ya Yesu, kwamba yeye ni mfalme wa Wayahudi na kwa hivyo ana hatia ya uchochezi, linaonyesha kwamba kulikuwa na kitu katika tabia za Yesu mwenyewe kilichosababisha uhalali wa dai la kuwa mfalme wa Wayahudi.

Lakini tukiangalia vyeo ambavyo Yesu mwenyewe anavitaja katika Injili ya Marko waziwazi, tunamjia Mwana wa Adamu mara moja, bila shaka, mara moja. Mwana wa Adamu anaonekana tu kutoka kwa Yesu. Marko hamuiti Mwana wa Adamu katika maoni yake ya uhariri.

Watu wengine katika Injili hawamwiti Yesu kwa jina hili la cheo. Kwa mfano, Yesu anapowauliza wanafunzi wengine wanasema yeye ni nani, au hata wanasema yeye ni nani, hakuna anayejibu, Mwana wa Adamu. Makuhani wakuu hawamshutumu Yesu kwa kudai kuwa Mwana wa Adamu.

Wanamuuliza kama yeye ndiye Masihi, Mwana wa Aliyebarikiwa. Ingawa inavutia vya kutosha, jibu la Yesu, ambalo anathibitisha kwamba yeye ni Mwana wa Adamu, linaongoza kwenye shutuma za kufuru, zikionyesha kwamba kulikuwa na wazo fulani la cheo au kauli iliyotolewa. Tunapojadili katika mwonekano wetu wote wa Marko, nina uhakika kwamba cheo cha Mwana wa Adamu ambacho Yesu anatumia kina asili yake, usuli wake, usuli wake, ikiwa utafanya hivyo, kutoka Danieli 7, kutoka kwa umbo la yule kama Mwana wa Adamu.

Kwa mfano, kuna uhusiano kati ya kile tunachokiona katika Danieli 7 na maneno ya Yesu mwenyewe. Yesu anasema kujihusu kwamba yeye ni Mwana wa Adamu atakayekuja katika utukufu wa Baba yake pamoja na malaika watakatifu, Marko 8:38. Yesu anasema kwamba atakuja katika mawingu kwa nguvu na utukufu mwingi katika Marko 13:26. Kwamba anakuja juu ya mawingu ya mbinguni katika Marko 14:62. Kila moja ya haya yanakumbuka na kurudia yale kama kifungu cha Mwana wa Adamu katika Danieli 7. Ingawa Mwana wa Adamu huenda hakuwa amejikita kama cheo cha

Masihi, hakika ni cheo cha juu cha Kikristo. Yesu anajitumia, akimaanisha kwamba anajitambulisha kama mtu huyo mkuu wa eskatolojia, wa apokalipsi.

Kwa kweli, huenda ikawa ni ule ule ule usioeleweka wa cheo au asili yake isiyobadilika ambayo Yesu aliiona kuwa ya kuvutia zaidi. Ingawa uelewa wa Masihi sasa ulikuwa umejitenga na jinsi Yesu alivyotaka ueleweke, na hivyo Yesu alikuwa akipinga ari ya kisiasa ambayo ingeweza kuambatana na kumkumbatia Masihi, ule ule usioeleweka wa cheo cha Mwana wa Adamu ulimruhusu kukifafanua kwa njia bila wasiwasi mwingi au kusitasita. Bila shaka, Yesu anatumia cheo cha Mwana wa Adamu kukamata mgawanyiko kwamba yeye ndiye mwenye nguvu zaidi atakayeteseka.

Kama Mwana wa Adamu, Yesu anajionyesha kama mmoja wa wenye mamlaka makubwa. Anajizungumzia kama Mwana wa Adamu, mwenye mamlaka ya kusamehe dhambi katika Marko 2. Mwenye mamlaka juu ya Sabato katika Marko 2. Mwenye mamlaka katika hukumu, Marko 8, Marko 13, Marko 14. Kwa hivyo, kwa njia nyingi, matumizi ya Yesu kwa Mwana wa Adamu yanaendana na motifu ya Danieli 7 ya yule aliye kando ya Aliye Juu Zaidi .

Lakini, basi, hili linalinganishwa na matumizi ya Yesu ya cheo cha Mwana wa Adamu katika mateso. Yeye ni Mwana wa Adamu ambaye atakataliwa, atateseka, na kufa katika Marko 8, Marko 9, na Marko 10. Garland, katika kitabu chake, pia anaelezea kile anachokiita Ukristo uliotungwa katika Marko.

Ninapenda sana neno hili. Linaendana na kile ambacho tumekuwa tukifanya katika utafiti wa Marko, na hivyo ndivyo, pamoja na majina maalum, Marko anavyoonyesha utambulisho wa Yesu kwa vitendo na kwa maneno, huku matendo na maneno mengi yakibeba maana ya Maandiko. Tumeelezea hili sana njiani, na hapa kuna muhtasari mzuri wa Ukristo huu uliotekelezwa, wa matendo haya ambayo Yesu alifanya ambayo pia yanazungumzia yeye ni nani.

Kwanza, tunaona nguvu ya Yesu katika sauti yake. Ana nguvu ya kuita. Mojawapo ya matendo yake ya kwanza ni kuwaita wanafunzi wamfuate.

Na katika wito huu, kulikuwa na mwitikio wa haraka. Tuliiona pamoja na Andrea, Petro, Yakobo na Yohana. Tuliiona pamoja na Lawi, mwana wa Alfayo.

Inashangaza katika Marko, Marko hatupi msingi mwingi kuhusu kile kinachotokea kabla ya Yesu kuwaita wanafunzi wake. Tofauti na Injili zingine, hatuna taarifa nyingi kuhusu jinsi baadhi yao walivyokuwa wakimfuata Yohana Mbatizaji, na kisha Yohana Mbatizaji akawaagiza wamfuate Yesu, kwa hivyo hatuna mazungumzo yanayoendelea yanayotokea. Katika Marko, tunachokiona ni Yesu akisema, nifuate, na upesi.

Mkazo basi, naamini sababu ya Marko kusema hivi ni kwa ajili yetu kuelewa kwamba Yesu anaita sana kwa njia ile ile ambayo Mungu anaita, kwamba kuna mamlaka katika sauti yake. Ni vigumu kutoona uhusiano kama huo kati ya wito wa Yesu kwa wanafunzi na wito wa Mungu kwa Abramam katika Mwanzo 12, ambapo anasema, nifuatani, na utii ni wa haraka. Ona kwamba mkazo hauko kwenye majibu ya wanafunzi bali ni kwa mamlaka ya wito wa Yesu.

Pia tunaona nguvu ya sauti hii juu ya ulimwengu wa mapepo. Tumefuatilia hili katika utafiti wetu wote. Neno la Yesu linamwakilisha kama mamlaka kuu juu ya roho.

Kwa sauti yake, anawaamuru wanyamaze, nao wakanyamaza mara moja. Kwa sauti yake, anawaamuru waondoke kwenye mwenyeji wao, nao wakaondoka kwenye mwenyeji wao mara moja. Kuna utii wa mara moja.

Tazama, mkazo umekuwa juu ya nguvu ya Mungu kila wakati. Hakuna usemi maalum, hakuna mbinu maalum. Hakuna vita inayoendelea kati ya Yesu na mapepo.

Mamlaka ni Yesu pekee, na iko katika sauti yake. Kwa kweli, mamlaka ni ya asili kiasi kwamba moja ya mambo yanayoendelea katika Injili ya Marko ilikuwa mshangao wa uwezo wake wa kuzungumza na mapepo na kuwafanya watii. Tunaona mapema siku hiyo ya kwanza huko Kapernaumu jinsi umati ulivyostaajabia mamlaka yake juu ya mapepo.

Pia tuliona katika Marko 3 jinsi viongozi wa kidini, wakijaribu kuelewa mamlaka ya Yesu ya kuzungumza juu ya mapepo, walivyomshtaki Yesu kwa kupagawa na kwa kushirikiana na Beelzebuli, ambapo jibu la Yesu lilikuwa kusema mfano, mfano wa mtu mwenye nguvu anayekuja na kuvamia nyumba ya Shetani. Yesu ndiye mwenye nguvu zaidi katika dhambi yake. Anaweza kuvamia ngome na kuwaweka huru mateka.

Bila shaka, mamlaka juu ya ulimwengu wa mapepo na sauti ya Yesu ni dhahiri zaidi katika uharibifu wa Jeshi. Usemi kamili wa kiwango cha mamlaka ya Yesu juu ya mapepo, ambapo tuna mtu huyu mwenye huruma ambaye alikuwa amepagawa na mamia ya mapepo, kiwango ambacho Jeshi ni maelezo yanayofaa, na kwa hili pia kulikuwa na hukumu ya haraka na amri ya haraka. Pia, tunaona, kwa kuongezea, hii ikitekelezwa Ukristo wa nguvu ya kuponya.

Tuliona katika uwezo wake wa kuponya homa, ambayo ilileta uponaji wa haraka. Tuliona katika uwezo wake wa kuponya ukoma, ugonjwa unaodhaniwa kuwa hauna tiba isipokuwa na Mungu pekee, ugonjwa ulioashiria kifo kilicho hai. Tuliona katika uwezo wake wa kumsikia mtu aliyepooza, si tu kumsikia mtu aliyepooza, bali pia kutumia uponyaji huo kama ishara ya uwezo wake wa kusamehe dhambi na hata uponyaji mkubwa zaidi.

Tuliona pamoja na binti Yairo kwamba Yesu alikuwa na uwezo wa kuwafufua wafu. Inashangaza vya kutosha kwamba katika miujiza ya Yesu, tunaona uponyaji wa vipofu, uponyaji wa viziwi, uponyaji wa viwete, na uponyaji wa bubu. Sio mbali sana kuona hili kama njia ya Marko ya kusema Isaya 35:4-6, imetimia wakati Mungu, ambaye ndiye anayefungua macho ya vipofu, anayefungua masikio ya viziwi, anayewafanya viwete waruke kama kulungu, na kuwafanya bubu wapige kelele kwa furaha.

Kwa maneno mengine, nguvu ya uponyaji si nguvu ya mponyaji tu katika Injili ya Marko, bali ni uwasilishaji wa mamlaka ya kimungu ya Yesu mwenyewe, ya uwezo wa Yesu sio tu kushughulikia matokeo ya anguko bali hata kufuta chanzo chake. Muujiza wa kimungu ni kipengele kingine cha Ukristo huu ulioanzishwa. Kwa hilo, ninarejelea miujiza inayoonyesha uungu ukifanya kazi.

Kulisha maelfu huja akilini. Kulikuwa na malisho mawili, moja lilipewa Wayahudi, kwa sababu hawakuwa na mchungaji, na jingine lilipewa Mataifa, kwa sababu walikuwa katika hali ngumu sana kuhusu njaa. Katika yote haya, inaonekana kuna karamu ya mwisho wa dunia inayotarajiwa, karamu hiyo kubwa ambayo Mungu huandaa mwishoni mwa mambo yote.

Ezekieli 34, Mungu kama mchungaji mwema anayetoa ardhi nzuri ya malisho, anaonekana kurejewa hapa, kama tulivyozungumzia, na ndivyo ilivyo Zaburi 23. Kwa maneno mengine, karamu hazionyeshi tu kujali kwa Yesu bali kwa kweli zinaonyesha karamu ya kimungu inayotokea. Marko 4, nguvu juu ya dhoruba ni nguvu ya ubunifu.

Mwanzo, Zaburi, na manabii, hasa Isaya, huzungumzia nguvu juu ya uumbaji kama kitu ambacho Mungu hufanya. Kwa mfano, katika Isaya 43, watu wa Mungu hawapaswi kuogopa, kwani Mungu amewaita kwa majina. Watakapopita katika maji, Mungu atakuwa pamoja nao.

Wanapopita kwenye mito, mito haitawafunika. Uponyaji wa dhoruba, kwa njia nyingi, ni uthibitisho kwamba Yesu si tu kwamba ana nguvu ya kipekee, bali pia ana nguvu ambayo ni ya Mungu. Tulizungumzia kuhusu kutembea juu ya maji.

Mungu pekee ndiye anayeweza kukanyaga mawimbi, inasema Ayubu 9, Ayubu 38, Zaburi 77, Isaya 43. Yesu akitembea juu ya maji si ajabu tu bali ni ushahidi kwamba Mungu yuko katikati yao. Mamlaka ya Yesu katika kufundisha yalionekana wazi katika Injili ya Marko.

Anafundisha kwa mamlaka isiyo na kifani. Toa maoni kuhusu umati. Anafundisha kwa mamlaka, tofauti na waandishi.

Mafundisho ya Yesu yalijumuisha maamuzi kuhusu Sabato na kusudi lake, maamuzi kuhusu sheria za usafi na kusudi lake, maamuzi kuhusu sheria za lishe na kusudi lake,

maamuzi kuhusu talaka na kusudi lake, na kutangaza amri kuu zaidi. Mojawapo ya mambo tuliyoyaona ni kwamba mamlaka ya Yesu yalikuwa tofauti na waandishi na kwamba hayakutafsiri tu, lakini kwa kweli, Yesu alichukua msimamo wa kusudi la kimungu, angetoa maana na sababu ya sheria, si tu jinsi inavyopaswa kueleweka. Yote haya, kwa maneno mengine, yanaelekeza kwenye Ukristo wenye nguvu na unaofanya kazi kwamba Yesu ni mmoja ambaye ana mamlaka ambayo Mungu anayo na anatenda kama Mungu anavyofanya, ambayo inaweka tofauti na ujumbe wa upatanisho wa Marko.

Ukristo wa Marko ni ule wa nguvu, lakini hii pia inazingatiwa ndani ya umuhimu wa mateso ya Yesu, yule ambaye lazima ateseke na kufa. Ningependa kumaliza muhtasari huu wa Injili ya Marko kwa mjadala kuhusu theolojia ya upatanisho. Ninahisi kwamba Ukristo na theolojia ya upatanisho ndizo zinazounganisha ujumbe wa Yesu ni nani.

Upatanisho una uhusiano wa karibu na uelewa wa Marko kuhusu Kristo ni nani. Tuna kile ambacho Garland anakielezea kwa usahihi kama lazima ya kimungu. Utabiri wa kwanza wa Yesu katika Marko 8.31, baada ya sura nane za kuthibitisha mamlaka ya Yesu, nguvu ya Yesu, Ukristo wa Yesu, na Ukristo uliotekelezwa wa Yesu, Yesu kisha anauliza swali la watu wanasema yeye ni nani na wanafunzi wanasema yeye ni nani.

Katika kilele hiki kinachoonekana kuwa cha mwisho, Petro anakiri kwamba Yesu ndiye Masihi, ambapo Yesu anajibu, akisema kwamba Mwana wa Adamu hana budi kupata mateso mengi, kukataliwa na wazee, makuhani wakuu, na walimu wa sheria, na kuuawa. Matumizi ya lazima hapa yanamaanisha mapenzi ya kimungu, mpango wa kimungu. Katika kila moja ya utabiri huo tatu, Marko 8, Marko 9, na Marko 10, kuna maelezo ya uongozi nyuma ya mateso na kifo cha Yesu kinachokuja.

Kifo cha Yesu si matokeo tu ya watu waovu wanaokula njama dhidi ya tishio, bali ni mpango uliopangwa tayari wa Mungu unaotekelezwa. Hakika, Yesu anasema vivyo hivyo kuhusu Yohana Mbatizaji wakati baada ya kugeuka sura wanafunzi walipouliza kuhusu Eliya, na ikiwa Eliya lazima aje kwanza, Yesu anasema kwamba ni kweli, akimrejelea Eliya hapo kama Yohana Mbatizaji, kwamba Yohana Mbatizaji amekuja kwanza, Eliya amekuja kwanza, na kisha anabainisha jinsi yeye kuwa mtangulizi na mateso yake yanavyoonyesha kile ambacho lazima kimfanyike Mwana wa Adamu. Tukiangalia Karamu ya Mwisho, Yesu anasema kwamba Mwana wa Adamu ataenda kama ilivyoandikwa kumhusu, ambayo ni kauli ya kuvutia kwa sababu hakuna andiko maalum linalotajwa hapa.

Hakika, hakuna andiko mahususi linalozungumzia Mwana wa Adamu kupitia mateso kama hayo. Lakini tuna maandiko yanayozungumzia kuhusu mtumishi anayeteseka, hasa katika Isaya, hasa Isaya 53, na inaweza kuwa muhimu kusikia maneno ya Isaya 53 hapa. Ni nani aliyeamini ujumbe wetu, na mkono wa Bwana umefunuliwa kwa nani? Alikua mbele zake kama chipukizi laini, na kama mzizi katika nchi kavu, hakuwa

na uzuri au fahari ya kutuvutia kwake, wala hakuna kitu katika umbo lake hata tumtamani.

Alidharauliwa na kukataliwa na wanadamu, mtu wa mateso na anayejua maumivu, kama mtu ambaye watu humficha nyuso zao. Alidharauliwa, nasi hatukumheshimu. Hakika, alichukua maumivu yetu na kubeba mateso yetu, lakini tulimdhania kuwa ameadhibiwa na Mungu, amepigwa naye na kuteswa, lakini alichomwa kwa makosa yetu; alilaaniwa kwa maovu yetu. Adhabu iliyotuletea amani ilikuwa juu yake, na kwa majeraha yake, sisi tumepona.

Sisi sote, kama kondoo, tumepotea, kila mmoja wetu amegeukia njia yake mwenyewe, na Bwana ameweka juu yake uovu wetu sote. Alionewa na kuteswa, lakini hakufungua kinywa chake, alikuwa kama mwana-kondoo anayepeleka kuchinjwa, na kama kondoo mbele ya wakata manyoya wake ni kimya, hivyo hakufungua kinywa chake. Kwa ukandamizaji na hukumu, alichukuliwa, lakini ni nani wa kizazi chake aliyelalamika? Kwa maana alikatiliwa mbali na nchi ya walio hai, kwa sababu ya makosa ya watu wangu aliadhibiwa.

Aliwekwa kaburini pamoja na waovu na pamoja na matajiri katika kifo chake, ingawa hakufanya jeuri, wala hapakuwa na hila kinywani mwake. Lakini ilikuwa mapenzi ya Bwana kumpona na kumsababishia mateso, na Bwana atafanya maisha yake kuwa sadaka ya dhambi. Ataona uzao wake na kuongeza siku zake, na mapenzi ya Bwana yatafanikiwa mkononi mwake. Baada ya kuteseka, ataona nuru ya uzima na kuridhika.

Kwa maarifa yake mtumishi wangu mwadilifu atawahesabia wengi haki, naye atayachukua maovu yao. Kwa hiyo, nitampa sehemu miongoni mwa wakuu, naye atagawanya nyara pamoja na wenye nguvu, kwa sababu alimwaga maisha yake hata kufa, akahesabiwa pamoja na wacosaji. Kwa maana alichukua dhambi za wengi, na kuwaombea wacosaji.

Nadhani hili ndilo andiko ambalo Yesu analirejelea, jinsi ilivyoandikwa kwamba lazima aende. Kwa kuwa kifo cha Yesu kinatimiza maandiko, lazima kiwe chini ya uongozi wa Mungu. Kwa hivyo kusulubiwa si aibu tu, bali ni onyesho kubwa na la wakati mmoja la haki ya Mungu na rehema yake.

Ni onyesho la mapenzi ya Mungu Baba na utii wa Mungu Mwana. Sio picha ya kushindwa. Ni onyesho la ushindi.

Kwa kweli ni wakati wa kutawazwa kwa Yesu, na huleta wokovu. Ingawa Yesu anasema lazima afe, kuna kauli mbili tu zilizo wazi kuhusu faida ya wokovu ya kifo chake, lakini hizi mbili ni muhimu katika kuelewa theolojia ya upatanisho ya Marko. Kwanza ni Marko 10:45. Huu ni utabiri wa tatu wa mateso.

Yesu anahitimisha kwamba Mwana wa Adamu alikuja kutumikia, kutoa uhai wake kama fidia kwa ajili ya wengi. Hii ndiyo picha hii ya vurugu, mateso haya, kifo hiki kitakachompata Yesu kama bei ya kubadilishana kwa ajili ya wengine. Kitu kinachonunua uhuru wa wengine.

Bila shaka, hili linatukumbusha mara moja Isaya 53 na kile tunachosoma hivi punde kuhusu wengi waliokombolewa, waliookolewa, waliosamehewa. Kisha tena, katika Marko 14:24, Karamu ya Mwisho, Yesu anaunganisha mateso na kifo chake kinachokuja na tendo kubwa la wokovu la simulizi la Kutoka. Ni katika kauli yake, hii ni damu yangu ya agano, ambayo imemwagika kwa ajili ya wengi, ndipo upatanisho wa Yesu, au theolojia ya upatanisho wa Marko, inajitokeza.

Inakumbusha, naamini, Yeremia 31 :31-34, ambapo Mungu anasema atawapa agano jipya, naye atawasamehe uovu wao wala hatakumbuka dhambi zao tena. Mungu alipowakomboa Waisraeli kutoka utumwani Misri, agano la kwanza lilitiwa muhuri kwa damu ya mnyama wa kafara. Hapa, damu ya Yesu inatia muhuri agano jipya, ikilifanya agano la kale na hitaji la mfumo wake wa kafara sasa lisipotee tena.

Msalabani, Yesu, kama tulivyojadili, alipokea ghadhabu kamili ya Mungu. Kumbuka taswira ya kikombe cha Bustani ya Gethsemane, na anaomba kikombe hiki kipite kwa ajili yake. Pia anasema kwamba kikombe hiki ni ishara ya ghadhabu ya Mungu ikimiminwa. Kwa hivyo hapo msalabani, Yesu anapokea ghadhabu kamili ya Mungu, na kwa kufanya hivyo, alifanikisha mapenzi ya Mungu ya kuondoa uovu wa wenye dhambi kwa mateso na kifo cha Yesu.

Hukumu ya Mungu, haki yake takatifu, ilimwagwa ili wale wanaoamini kwamba Yesu ni Mwana wa Adamu, aliyeteseka kama mtumishi anayeteseka, kwamba Yesu ni Masihi, Mwana wa Mungu, Mwenye Nguvu Zaidi, sasa waweze kufurahia agano jipya lililotiwa muhuri na damu yake. Kinaya ni kwamba Yesu alipoteseka msalabani, wale waliomzunguka walimdhihaki, wakisema aliwaokoa wengine, lakini hakuweza kujiokoa, wakishindwa kutambua kwamba kwa kuchagua kuvumilia msalaba, Yesu alikuwa bado akiwaokoa wengine, kama vile Mwenye Nguvu pekee anavyoweza. Kuna mengi zaidi ambayo tunaweza kuyazungumzia hapa kuhusu theolojia ya Marko, lakini natumaini katika mjadala huu wa mwisho, pamoja na matembezi haya yote kupitia Injili, kwamba imekuwa baraka kwako.

Katika Injili ya Marko, tuna maelezo yenye nguvu kuhusu Yesu ni nani na maana ya kuja kwake. Yeye ndiye Mwenye Nguvu Zaidi aliyeteseka. Nataka kukushukuru kwa muda wako na kujifunza kwako, na ninataka kukushukuru kwa kuzingatia maisha na kifo cha Yesu kupitia Injili ya Marko.

Bwana na azidishe imani yetu. Na tuweze kusema, kama yule akida, hakika mtu huyu alikuwa Mwana wa Mungu. Mungu akubariki.

Huyu ni Dkt. Mark Jennings katika mafundisho yake kuhusu kitabu cha Marko. Hii ni kipindi cha 25, Theolojia ya Marko.